

5 Trädgårdsodling

Kapitel 5 innehåller information om

- *Frilandsarealer*
 - *Växthus- och bänkgårdsytor*
 - *Skördar av köks- och trädgårdsväxter, frukt och bär*
- Ekologisk odling av trädgårdsväxter redovisas i kapitel 11*

Sammanfattning

År 1999 bedrevs enligt trädgårdsräkningen 2000 trädgårdsodling vid ca 3 200 företag i landet. Frilandsodling förekom på 73 procent av företagen på en sammanlagd areal av 12 200 hektar. Växthusodling förekom på 1 300 företag med en sammanlagd yta av 3,3 milj. m² (**Tabellerna 5.1–2**).

Av arealen för köksväxter var morotsarealen störst följt av arealen för matlök (**Tabell 5.3**).

Äpplen och jordgubbar svarade för de största arealerna av frukt respektive bär.

Av den totala frilandsarealen upptog morötter och jordgubbar mer än en tredjedel. Morötter odlades av 500 och jordgubbar av 771 företag.

Växthusodlingen av köksväxter dominerades på köksväxtsidan av tomater och gurka. Bland snittblommorna användes mer än hälften av arealen för odling av rosor. Bland lökblommorna var tulpaner helt dominerande (**Tabell 5.5**).

Både antalet företag och den odlade ytan i växthus/bänkgård har minskat under senare år. Ytan för köksväxter har dock ökat något sedan 1996, med ca 8 procent (**Tabell 5.6**).

Om statistiken

Trädgårdsodling

Med trädgårdsodling avses odling av köksväxter, blommor, krukväxter, frukt, bär och plantskolealster.

Med trädgårdsföretag avses företag och andra enheter (institutioner, anstalter m.fl.) med

trädgårdsodling omfattande minst 200 m² växthus eller minst 2 500 m² frilandsareal. Odlingar i hemträdgårdar eller för husbehov medräknas ej.

Frilandsarealer och växthusytor vid lantbruksregistreringen

Uppgifter om frilandsarealer och växthusytor har i huvudsak erhållits årligen under perioden 1970–1999 genom lantbruksregistreringen i juni. Undantag har skett främst de år då särskild trädgårdsräkning/-inventering görs. LBR-insamlingen syftar enbart till att ge en grov bild av produktionsresurserna inom frilands- och växthusodlingen vad avser antal företag, arealer, växthusytor m.m.

Trädgårdsräkningar och -inventeringar

Intermittent sedan 1977 har med 3–5 års mellanrum uppgifter insamlats i särskilda trädgårdsräkningar/-inventeringar. Räkningarna/inventeringarna syftar till att ge en mer utförlig information om trädgårdsodlingen än vad som är möjligt att erhålla vid juniinsamlingen för LBR. I trädgårdsräkningarna erhålls för frilandsodlingen bl.a. skördeuppgifter och en ökad detaljspecificering av olika växtslag.

Trädgårdsinventeringar som genomförts för 1985, 1991 och 1996 skiljer sig från trädgårdsräkningarna främst genom att uppgiftsinsamlingen inte innefattar uppgifter om teknisk utrustning m.m.

Trädgårdsräkningar/-inventeringar avses ske växelvis vart tredje år.

Annan publicering

Uppgifter om trädgårdsodling enligt LBR har publicerats av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 10 SM 0001. Uppgifter från trädgårdsinventeringen 1997 har publicerats i J 10 SM 9703 och från trädgårdsräkningen 2000 i JO 36 SM 0001.

Trädgårdsräkningen 2000 är tillgänglig på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.sjv.se).

Statistik rörande den ekologiskt odlade trädgårdsarealen redovisas fortlöpande av KRAV (se kapitel 11) som publicerar statistiken på sin webbplats www.krav.se.

Tabell 5.1
Växthus- och bänkgårdsyta samt frilandsareal för trädgårdsodling och antal företag med odling den 31 december 1999

Areas of greenhouses, frames and outdoors cultivation and number of enterprises

Storleksgrupp, hektar åkermark	Växthus		Bänkgård, plasttunnlar		Friland		Totala antalet företag ¹
	Yta, 1 000 m ²	Antal företag	Yta, 1 000 m ²	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag	
– 2,0	2 474	794	20	41	212	203	890
2,1 – 5,0	292	144	4	11	557	282	351
5,1 – 10,0	171	71	3	7	779	259	288
10,1 – 20,0	124	79	2	4	1 484	369	393
20,1 – 30,0	26	44	–	–	1 044	218	235
30,1 – 50,0	60	44	1	3	1 420	295	304
50,1 – 100,0	52	48	14	7	3 197	409	419
100,1 –	75	40	2	4	3 541	311	319
<i>Hela riket</i>							
1999	3 273	1 264	44	77	12 233	2 346	3 199
1996	3 394	1 414	– ²	– ²	13 412	2 869	3 729
1993	3 357	1 524	81	174	12 921	3 300	4 214
1990	3 282	1 460	– ²	– ²	12 144	3 452	4 326
1987	3 345	1 609	97	287	13 456	4 106	5 028
1984	3 370	1 696	– ²	– ²	13 463	4 388	5 296
1981	3 545	1 854	160	517	11 898	3 961	4 907

1) Mer än ett slag av odling kan förekomma vid samma företag varför summan av antalet företag med olika slag av odling kan överstiga totala antalet.

2) Bänkgårdsytan redovisas inte vid trädgårdsinventeringar.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Trädgårdsräkning/-inventering.

Tabell 5.2**Växthus- och bänkgårdsyta, areal för trädgårdsväxter på friland samt antal företag med respektive slag av odling under perioden 1981–1999***Areas of greenhouses, frames and open ground for outdoors cultivation and number of enterprises*

	1981 ¹	1984	1987	1990	1993	1996	1999
Växthus							
yta, m ²	3 545 382	3 369 751	3 345 207	3 281 512	3 356 624	3 394 191	3 273 226
antal	1 854	1 696	1 609	1 460	1 524	1 414	1 264
Bänkgård							
yta, m ²	159 525	.. ²	96 835	.. ²	80 607	.. ²	44 424
antal	517	.. ²	287	.. ²	174	.. ²	77
Friland							
yta, m ²	11 898	13 463	13 456	12 144	12 921	13 412	12 233
antal	3 961	4 388	4 106	3 452	3 300	2 869	2 346
Totalt							
antal företag	4 907	5 296	5 028	4 326	4 214	3 729	3 199

1) Fr.o.m. 1981 är statistiken avgränsad till företag med minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsareal.

2) Bänkgårdsyta redovisas inte vid trädgårdsinventeringarna.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Trädgårdsräkning/-inventering.

Tabell 5.3
Odlingen av olika trädgårdsväxter på friland 1999
Outdoors cultivation of horticultural plants

Avser frilandsodlingar om minst 0,3 hektar.
 Figures refer to outdoors cultivation of at least 0.3 hectares.

Växtslag	Areal, hektar	Skörd, ton	Antal företag ²
<i>Köksväxter</i>			
Gurka	293,3	13 276	159
Blomkål	340,5	6 028	105
Vitkål	447,3	19 842	201
Salladskål	69,3	1 194	47
Matlök	790,7	35 283	313
Purjolök	138,2	3 245	105
Morötter	1 755,8	84 308	500
Rödbetor	303,2	14 400	162
Isbergssallat	686,7	19 325	138
Annan sallat	38,6	538	42
Majs	83,8	524	87
Kålrötter	196,6	5 945	154
Övriga köksväxter	1 005,6	..	478
Summa köksväxter	6 149,6	..	1 158
<i>Frukt</i>			
Äpple	1 530,7	18 006	296
Päron	184,7	1 159	133
Plommon	101,2	388	148
Körsbär	194,8	196	73
Summa frukt	2 011,4	..	365
<i>Bär</i>			
Jordgubbar	2 707,3	12 520	771
Hallon	116,6	118	156
Svarta vinbär	415,4	478	186
Övriga bär	118,9	159	56
Summa bär	3 358,3	..	949
<i>Blommor</i>	47,1	6 156 ¹	97
<i>Plantskolor</i>	615,8	24 284 ¹	181

1) Blommor och plantskoleväxter redovisas i 1 000 styck.

2) Mer än ett slag av odling kan förekomma vid samma företag varför summan av antalet företag med olika slag av odling i regel överstiger totala antalet.

Källa: Jorbruksverket och SCB, Trädgårdsräkning.

Tabell 5.4
Frilandsodlingens omfattning 1981–1999

Outdoors cultivation

	1981	1984	1987	1990	1993	1996	1999
Köksväxter							
areal, hektar	5 398	6 412	6 235	5 790	6 257	6 572	6 150
antal företag	2 022	2 448	2 321	1 825	1 693	1 424	1 158
Frukt							
areal, hektar	3 039	3 110	3 116	2 390	2 334	2 231	2 011
antal företag	620	623	558	503	460	425	365
Bär							
areal, hektar	2 562	2 991	3 240	3 139	3 439	3 733	3 358
antal företag	1 285	1 458	1 429	1 236	1 249	1 140	949
Snittblommor							
areal, hektar	92	87	73	65	89	67	47
antal företag	267	231	200	156	200	168	97
Plantskola							
areal, hektar ¹	750	793	737	706	740	761	615
antal företag	327	310	303	246	230	194	181

1) Exklusive 30–50 ha containerodling.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Trädgårdsräkning/-inventering.

Tabell 5.5
Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkgård 1999
Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames

Växtslag	Utnyttjad yta, m ²	Skörd, 1 000 st.	Antal företag ²
<i>Köksväxter</i>			
Tomater	557 254	19 307 ¹	301
Gurka	621 253	23 339 ¹	258
Melon	22 793	155 ¹	34
Kruksallat	22 760	8 196	8
Huvud-, annan sallat	87 020	3 106	25
Kryddväxter	21 779	11 023	22
Jordgubbar	34 250	82 ¹	17
Övriga köksväxter	85 879		61
Summa köksväxter	1 452 988		462
<i>Snittblommor</i>			
Rosor	92 023	13 303	23
Krysanthemum	24 997	679	56
Alstroemeria	5 195	794	8
Övriga snittblommor	38 133	2 495	28
Summa snittblommor	160 348	17 271	90
<i>Krukväxter</i>			
Begonia		7 891	248
Krysanthemum		2 925	42
Cyklamen		1 335	142
Julstjärna		6 646	273
Pelargon		10 647	537
Saint paulia		2 463	27
Kalanchoe		3 166	30
Impatiens		1 793	227
Primula		1 302	58
Marguerite		1 965	246
Gröna växter		1 387	113
Övriga krukväxter		6 991	280
Summa krukväxter		48 511	608
<i>Lökblommor</i>			
Tulpaner		101 614	259
Narcisser		2 080	193
Hyacinter		596	71
Övriga lökblommor		384	30
Summa lökblommor		104 675	283
<i>Övrigt</i>			
Utplanteringsväxter		63 101	705
Sticklingar eller plantor för vidare kultur		176 556	203

1) Tomater, gurka, melon och jordgubbar redovisas i ton, övriga växtslag i 1 000 st.

2) Mer än ett slag av odling kan förekomma vid samma företag varför summan av antalet företag med olika slag av odling i regel överstiger totala antalet.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Trädgårdsräkning.

Tabell 5.6
Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkgård 1984–1999
Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames

	1984	1987	1990	1993	1996	1999
Köksväxter						
yta, 1 000 m ²	1 580	1 562	1 774	2 048	1 349	1 453
antal företag	739	641	566	607	517	462
Snittblommor						
yta, 1 000 m ²	534	399	309	266	185	160
antal företag	424	341	228	211	134	90
Krukväxter						
kvantitet, 1 000 st	37 384	46 719	46 347	49 835	47 451	48 511
antal företag	834	812	697	765	630	608
Lökblommor						
kvantitet, 1 000 st	130 602	133 880	122 488	126 919	116 806	116 145 ¹
antal företag	641	587	467	487	383	380
Utplanteringsväxter						
kvantitet, 1 000 st	51 672	60 229	70 410	68 487	64 759	63 101
antal företag	.. ²	970	846	916	779	705
Sticklingar och småplantor						
kvantitet, 1 000 st	61 699	111 074	117 605	180 675	144 965	176 556
antal företag	.. ³	586	326	709	216	203

1) Uppgifter för både lökblommor/snitt och i kruka.

2) Uppgiften ej tillgänglig för utplanteringsväxter totalt.

3) Uppgiften ej tillgänglig för sticklingar och småplantor totalt.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Trädgårdsräkning/-inventering.